

Norrbackaskolan
Vallgravsgatan 2
621 82 Visby

2010-12-22

Dnr: 43-2010:1398

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Norrbackaskolan
i Gotlands kommun

2010-12-22

Torsten Flemming

Norrbackaskolan

Vallgravsgatan 2

621 82 Visby

Tillsyn i Norrbackaskolan

Förskoleklass

Grundskola, årskurs 1-6

Språkskola, förskoleklass-årskurs 9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Norrbackaskolan och Gotlands kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen har tagit del av skolans statistik för år 2010. I årskurs 3 når alla elever kunskapsmålen i svenska och matematik. Även måluppfyllelsen i dessa ämnen på de nationella proven i årskurs 3 är 100 procent. I årskurs 5 är måluppfyllelsen 100 procent i alla ämnen, förutom engelska (68 procent), matematik (68 procent) och svenska (76 procent). På de nationella proven i årskurs 5 är måluppfyllelsen 80-84 procent på proven i svenska, engelska och matematik.

För de elever som tillhör den särskilda undervisningsgruppen Språkskolan finns inga sammanställningar över kunskapsresultaten. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 nämns dock bland annat att ingen av dessa elever når målen i svenska, engelska och matematik för årskurs 3, 5 och 9.

Sammantaget visar kunskapsresultaten att Norrbackaskolan måste vidta åtgärder så att alla elever, vid den ordinarie grundskolan och vid den särskilda undervisningsgruppen Språkskolan, ges förutsättningar att nå kunskapsmålen.

Det finns en del brister i kvalitetsarbetet och det pedagogiska ledningsarbetet som bör uppmärksammas. Skolans arbete behöver förbättras när det gäller utformningen av åtgärdsprogrammen och de individuella utvecklingsplanerna. Dessa behöver i högre grad följa grundskoleförordningens krav. Kvaliteten i undervisningen behöver i olika avseenden höjas. Exempelvis måste de nationella målen i högre grad vara styrande för bedömningen av elevernas kunskaper, och i högre grad klargöras för eleverna i undervisningen.

De elever vid Språkskolan som går i årskurs 7-9 och som bedriver sina studier vid Solbergaskolan upplever att deras studiemiljö inte är tillräckligt stimulerande. De känner sig också "undanskuffade" och att de inte riktigt integreras med Solbergaskolans övriga elever. Det är därför av vikt att dessa elever vid Språkskolan upplever sin studiemiljö vid Solbergaskolan som stimulerande och inkluderande med övriga skolan.

Skolinspektionen bedömer att Norrbackaskolans rektor och lärare gör ett gott arbete när det gäller att dokumentera och analysera olika pedagogiska förhållanden på skolan. Detta tar sig uttryck i att det exempelvis finns en verksamhetsberättelse angående specialpedagogiska insatser läsåret 2009/10. Skolans elever och lärare har också fått ge sina svar på hur de ser på ämnet matematik och matematikundervisningen, vilket har sammanställts i en skriftlig rapport.

Skolinspektionen har i tillsynen av Norrbackaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektor har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § 1985 års skollag).
- De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Bedömning utgår inte i tillräcklig grad från de nationella målen (2 kap. 6 § och 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Mål och krav är inte tillräckligt klargjorda för eleverna (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Undervisningen är inte tillräckligt stimulerande för eleverna (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Riktlinjer).

- Eleverna ges inte i tillräcklig grad möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- All personal på skolan arbetar inte i tillräcklig grad för att relationerna mellan eleverna bygger på respekt och ömsesidigt förtroende (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper).
- De skriftliga bedömningarna följer inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogrammen följer inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).
- Rektorn fattar inte beslut om anpassad studiegång i enlighet med grundskoleförordningen (4 kap. 6 § första meningen och 5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Betygskatalogen utformas och förs inte i enlighet med Skolverkets föreskrifter (Skolverkets föreskrifter om betygskatalog för grundskolan).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Gotlands kommun har ansvar för att Norrbackaskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Gotlands kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Gotlands kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Sigbritt Gålnander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Joakim Norberg
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Norrbackaskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gotlands kommun under september 2010 –januari 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Norrbackaskolan den 9-10 november 2010. Ansvariga för tillsynen har utredaren Joakim Norberg och undervisningsrådet Sigbritt Gålnander varit.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Norrbackaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Norrbackaskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Norrbackaskolan

Norrbackaskolan	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola, årskurs 1-6	145
Språkskola, förskoleklass-årskurs 9	32

Källa: Skolans uppgifter november 2010

Norrbackaskolan togs i bruk år 1959, ligger i de centrala delarna av Visby och innefattar förskoleklass, grundskola för årskurs 1-6 och skolbarnomsorg. Vid skolan finns även lokalintegrerade särskoleelever, dock med egen rektor.

Vid Norrbackaskolan finns också en särskild undervisningsgrupp, den så kallade Språkskolan. Språkskolan har upptagningsområde för hela Gotlands kommun, innefattar tal- och språkklasser från förskoleklass till årskurs 9 och tar emot elever som har en grav språkstörning. De elever vid Språkskolan som går i årskurs 7-9 bedriver sina studier vid den näraliggande Solbergaskolan. Till grund för varje elevs intagning till Språkskolan ska finnas en logoped- och psykologutredning.

Skolans lärare är organiserade kring fyra enheter med tillhörande arbetslag. Den enhet på skolan som utgörs av förskoleklass-årskurs 3 är organiserad i ett arbetslag per årskurs. Den enhet som består av årskurs 4-6 utgörs av ett samlat arbetslag, och samarbetar med ett så kallat storbarnsfritids som finns i en lokal i anslutning till skolan. En tredje enhet utgörs av skolbarnomsorgen. En fjärde enhet utgörs av Språkskolan med tre arbetslag: förskoleklassen, årskurs 1-6 och årskurs 7-9.

Tillsynsprotokoll för Norrbackaskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges möjlighet att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering:

Statistik från skolan visar att läsåret 2009/10 uppnår alla elever i årskurs 3 kunskapsmålen i svenska och matematik. I årskurs 5 är måluppfyllelsen samma läsår 100 procent i alla ämnen, med undantag för engelska (68 procent), matematik (68 procent) och svenska (76 procent). Läsåret 2008/09 nådde alla elever målen i samtliga ämnen, förutom i engelska (96 procent), matematik (96 procent), svenska (92 procent) och idrott/hälsa (96 procent). Måluppfyllelsen är således hög i många ämnen i både årskurs 3 och 5. Samtidigt bör det framhållas att kunskapsresultaten i engelska, matematik och svenska har sjunkit från läsåret 2008/09 till 2009/10.

När det gäller nationella prov år 2010 visar statistik från skolan att alla elever i årskurs 3 (24 deltagande elever) når målen för proven i svenska och matematik. För årskurs 5 (25 deltagande elever) är måluppfyllelsen 76 procent för provet i svenska, 80 procent för matematik och 84 procent för engelska.

Beträffande eleverna i Språkskolan finns det inga sammanställningar som visar den övergripande kunskapsbilden i olika årskurser och ämnen. Viss information finns dock i kvalitetsredovisningen för läsåret 2009/10. I denna anges att ingen elev når målen i svenska, engelska och matematik för årskurs 3, 5 och 9. Eleverna i årskurs 1-6 har en måluppfyllelse i samtliga ämnen på 59 procent. I de nationella proven når eleverna delar av målen. Elever i årskurs 9 har gått ut med godkända betyg i framför allt övningsämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn måste vidta ytterligare åtgärder så att alla elever får tillgång till lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § 1985 års skollag

Motivering:

Tjänstgöringsdokument visar att de lärare som undervisar vid Språkskolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Flera av lärarna inom den ordinarie grundskolan på Norrbackaskolan saknar dock utbildning i många ämnen de undervisar i. De är klasslärare och undervisar i nästan alla ämnen, samtidigt som deras utbildning är avgränsad till ett fåtal ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna måste följa grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av innehåller skriftliga omdömen som inte är tillräckligt kopplade till kursplanemålen. Det står till exempel att eleven *"uppnår målen"*, *"är på väg att nå målen"*, *"bedöms med tvekan nå målen"*, men utan en precisering av vilka mål som avses. Vidare anges ibland mer vaga beskrivningar av elevernas insatser, som exempelvis att denne är *"intresserad, engagerad och lyssnar och deltar"*, *"deltar med glädje"*, *"har idéer och engagemang"*, och inte beskrivningar av deras kunskaper. Lärarna och rektorn uppger i intervjuer att skolan behöver arbeta vidare med de individuella utvecklingsplanerna, för att bland annat få dem mer målstyrda.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste se till att lärarna i högre grad utgår från de nationella målen vid bedömning.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § och 7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Statistik från skolan visar att måluppfyllelsen i årskurs 5 för läsåret 2009/20 är 100 procent i alla ämnen, förutom i svenska, engelska och matematik. De lokala kursplaner som Skolinspektionen tagit del av, och som har gällt fram till läsåret 2010/11, visar dock att i många ämnen anges inte vad eleven ska kunna i form av mål att uppnå. I stället anges vilket ämnesstoff som ska behandlas. Detta gäller i synnerhet för de Samhällsorienterande och Naturorienterande ämnena. I vissa ämnen där mål att uppnå beskrivs, som exempelvis slöjd, finns även en bristande överensstämmelse med de nationella målen.

Det framkommer i lärarintervjun att vissa lärare är osäkra på om, och hur, de har bedömt elevernas kunskaper i relation till de nationella målen. De uppger att bedömning mot de nationella målen är ett fortsatt utvecklingsområde.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan måste tydligare klargöra mål och krav för eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Eleverna uppger i elevintervjun att det finns en variation bland lärarna och ämnena när det gäller i vilken grad som lärarna klargör målen för undervisningen. Eleverna menar att vissa av lärarna förklarar målen för dem, medan andra lärare inte gör det. Lärarna uppger att de har börjat utarbeta pedagogiska planeringar med målformuleringar, men att detta är ett område som behöver förbättras och utvecklas.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder för att säkerställa att undervisningen är stimulerande för eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Eleverna vid Språkskolan på Solbergaskolan uppger i elevintervjun att de inte upplever undervisningen som tillräckligt intresseväckande och stimulerande. Ett tecken på detta är att undervisningen bedrivs i allmänt sterila och torftiga lokaler i källarplanet på skolan. Skolinspektionens klassrumsobservationer bekräftar elevernas upplevelser.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn måste arbeta aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

I intervjuer med elever framkommer att möjligheterna att tillsammans med lärarna få planera och utvärdera undervisningen varierar. Vissa lärare presenterar exempelvis målen för ett undervisningsblock och sedan får eleverna välja arbetsformer och mer precisa moment inom dessa ramar, medan andra lärare styr undervisningen i högre omfattning. Rektorn uppger att det ännu återstår arbete att göra på skolan beträffande elevinflytandet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Rektorn måste se till att alla som arbetar på skolan i högre grad arbetar för att relationerna mellan eleverna bygger på respekt och ömsesidigt förtroende.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Flera av eleverna vid Språkskolan på Solbergaskolan uppger att de känner sig "*undanskuffade*" och att de inte integreras riktigt med övriga elever på skolan. De deltar exempelvis inte tillsammans med andra elever på friluftsdagar. Flera av eleverna vid Språkskolan upplever också att många elever på Solbergaskolan betraktar dem som an-norlunda, och det finns elever vid Språkskolan som inte vill äta i matsalen på grund av att de känner sig uttittade.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

De skriftliga bedömningarna måste kraven i grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av de skriftliga bedömningar som Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid elevens kunskapsutveckling på ett tydligt sätt. Bedömningarna fokuserar till stor del på kunskaper och färdigheter som eleven saknar eller inte behärskar. Vidare framkommer att de skriftliga bedömningarna felaktigt benämns som skriftliga omdömen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen måste vidareutvecklas så att de uppfyller kraven i grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje stycket grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av följer inte fullt ut förordningens krav. Elevens behov av särskilt stöd framgår inte alltid tydligt. De mål som finns formulerade för vad eleven ska uppnå är inte alltid kopplade till de nationella kunskapsmålen. Vidare framgår det inte alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Rektorn måste fatta beslut om anpassad studiegång i enlighet med grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

4 kap. 6 § första meningen och 5 kap. 10 § grundskoleförordningen

Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm, Besök: Sveavägen 159

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 10

www.skolinspektionen.se

Motivering:

De beslutsprotokoll som Skolinspektionen tagit del av för de elever på Språkskolan som fått anpassad studiegång uppfyller inte kraven i förordningen. Det framgår inte alltid vilka ämnen som tagits bort från undervisningen, eller hur länge den ändrade studiegången ska gälla för eleven. Vidare framgår det inte alltid tydligt, när utbildningen delvis är förlagd till en arbetsplats, att eleven har eller kommer att få en handledare på arbetsplatsen och stöd från skolan.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Betygskatalogen måste utformas och föras i enlighet med Skolverkets föreskrifter.

Författningsstöd:

Skolverkets föreskrifter om betygskatalog för grundskolan (SKOLFS 2009:27)

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av ett utdrag ur betygskatalogen för de elever vid Språkskolan som bedriver sina studier vid Solbergaskolan. Enligt besluten om anpassad studiegång för dessa elever är vissa ämnen borttagna från deras undervisning. I betygskatalogen ska detta, enligt föreskrifterna, markeras med siffran 3. Nu står dock siffran 2, vilket ska anges ifall ämnet/ämnesblocket inte ingår i elevens utbildning.